

ANDØY KOMMUNE  
Postboks 187  
8483 ANDENES

Deres ref.:

Vår ref.:

Dato:

Sak/dok.:

07/00410-165

21.10.2025

Ark.:

326.12

## Vedtak i navnesak 2024/296 – Strandland/Strandlandet – Andøy kommune

Statens kartverk har i dag gjort vedtak om skrivemåten av følgende stedsnavn i Andøy kommune:

- **Strandlandet** (landskapsområde)
- **Strandland** (bruk 20/20)

Vedtaket er gjort med hjemmel i § 7 tredje ledd i lov om stadnamn.

I saken inngår også grendenavnet *Strandland(et)* og adressenavnet *Strandland(s)veien*, der kommunen er vedtaksorgan og må gjøre vedtak om skrivemåten, jf. § 7 første ledd i lov om stadnamn.

### Bakgrunn

Kartverket gjorde vedtak den 17.09.2020 om skrivemåten *Strandlandet* for navnet på bruk 20/20 i Andøy kommune. I navnesaken inngikk også grendenavnet *Strandland(et)* og adressenavnet *Strandland/Strandland(s)veien*, som kommunen er vedtaksmyndighet for. I høringsrunden kom det ikke inn høringssvar. Språkrådet tilrådte skrivemåten *Strandlandet* for alle de tre navna i samsvar med uttaleopplysningen fra Arkiv i Nordland. I juni og juli 2024 kom det inn fire klager på vedtaket: fra kommunen, en lokal organisasjon og to privatpersoner. Klagene inneholdt opplysninger om navnet som ikke var kjent da vedtaket ble gjort, og Kartverket besluttet derfor å gjenåpne saken med nytt høringsbrev den 21.11.2024. Den gjenåpnede saken omfatter nå landskapsområdet *Strandland(et)* i tillegg til de tre navna som var med i forrige runde av saken. Landskapsområde-navnet er å regne som det primære navneobjektet i denne saken. Kommunen har gjennomført høringsrunde etter at saken ble gjenåpnet, men mottok ikke noen nye innspill. Språkrådet gav ny tilråding den 08.05.2025.

### Rettslig grunnlag

Når skrivemåten av et stedsnavn skal fastsettes for offentlig bruk, er hovedregelen at det skal tas utgangspunkt i den nedarvede, lokale uttalen av navnet. Skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivingsprinsipper i norsk, jf. § 4 første ledd i loven. Skrivemåten skal være praktisk og ikke skygge for meningsinnholdet i navnet, jf. § 1 første ledd. I *utfyllende reglar om skrivemåten av norske stadnamn* er det mer detaljerte bestemmelser om hvordan stedsnavn skal normeres.

I tillegg må det tas hensyn til normeringspraksisen i området og skrifttradisjonen for navnet saken gjelder, og hva som er registrert i Sentralt stedsnavnregister (SSR) fra før. Lokale ønsker fra dem som har uttalerett, skal også spille inn. Det skal legges særlig vekt på ønsket til eieren når saken gjelder bruksnavn, og skrivemåten som eieren ønsker, ligger innenfor regelverket.

Skrivemåten av slektsnavn skal ikke påvirke skrivemåten av stedsnavn. Vedtak som gjelder skrivemåten av stedsnavn, får heller ikke følger for skrivemåten av slektsnavn.

### Uttale

På nettstedet Stadnamn i Nordland, et nettsted for lokalinnsamlede stedsnavn hos Arkiv i Nordland innsamlet i perioden ca. 1985–2004, står /"stra:plane/ oppført som nedarvet, lokal uttale. Jannina Hansen skriver på vegne av Strandland Grendehus og Vel følgende om uttalen: «Da det for mange tiår siden var (bare av noen) kalt Strandlandet brakte det til store problemer da det ble forvekslet med Strandlandet i Lofoten. Gårdens folk brukte aldri dette navnet, det var bare Strandland som ble brukt.» I Andøy bygdebok, bd. III, del II Gård og slekt (2004) står følgende på s. 207: «De som bor der, sier ikke at de er fra Lovika. De er fra Strandlandet.»

### Skrifttradisjon

Landskapsområdet: Dette naturnavnet har ikke vært brukt i offentlige kart. I Andøy bygdebok, bd. III, del II Gård og slekt (2004) står følgende på s. 207: ««Bnr. 20 Strandland I 1928 kjøpte Det norske jord- og myrselskap (Ny Jord) et stort område på Strandlandet, fra grensa mot Buksnes og nordover. Det var felles utmark for alle brukene i Lovika, og blei utskilt frå alle bruksnumrene, fra 1 til og med 19. Hvert enkelt bruk avsto jord i forhold til skyldøret. Antallet seinere utskilte parseller og tomter er stort, men bare de tretten første var egentlige bureisingsbruk. Det gjelder bruksnumrene 22 til 29, 36 og 37, 39 til 41, samt 66 og 67. De som bor der, sier ikke at de er fra Lovika. De er fra Strandlandet.» I den aktuelle boka er *Strandland* brukt om bruk 20/20, men om landskapsområdet eller grenda er *Strandlandet* i bestemt form mest brukt. På s. 175 i samme bok står følgende: «[...] Ødegården. Like i nærheta ligger Strandlandet, det er et forholdsvis nytt navn.» Se for øvrig det Språkrådet skriver om skrifttradisjonen for dette navnet i tilrådinga nedenfor.

Bruk 20/20: Skrivemåten *Strandland* er brukt i skylddelingsforretningen fra 1928, i 1950-matrikkelen og i seinere matrikler fram til vedtaket om *Strandlandet* blei gjort den 17.09.2020. *Strandland* benyttes også om bruk 20/20 i Andøy bygdebok, bd. III, del II Gård og slekt (2004), jf. ovenfor.

Grenda: Skrivemåten *Standland* (uten *r*) er brukt i boka Den norske los fra 1986. I sjøkart har *Standland* (også der uten *r*) vært brukt i alle utgaver fra 2007 og fram til i dag. Langs fylkesveg 82 på stedet står det to vegskilt med skrivemåten *Strandland*, og Laila Nilssen opplyser at stedet blei skiltet på 1980-tallet. (Poststednavnet på stedet var *Strandlandet* i perioden 1953–1960 (som brevhus 1953–1955 og poståpneri 1955–1960). Skolenavnet var *Strandland skole* i hele perioden det var skole der fram til 1988.)

Adressenavnet: Navnet er nytt, og har derfor ikke noen innarbeidet skrifttradisjon. Kommunen foreslo først *Strandland*, seinere *Strandlandveien*.

### Høringssvar

Det kom ikke inn nye høringssvar da denne saken blei gjenåpnet og sendt ut på ny høring den 21.11.2024, men vi refererer her klagene som kom inn da vedtaket om skrivemåten *Strandlandet* blei kjent lokalt sommeren 2024.

Ragnar Jørgensen skriver i e-post til Kartverket 10.05.2024 at han «er fra ei lita bygd som heter Strandland» og at «Bygda her har alltid hett Strandland».

Laila Nilssen, som har bodd på stedet i snart seksti år, skriver at bygda aldri har vært kalt annet enn *Strandland*.

Oddbjørn Lockert (73) skriver at de alltid brukte navnet *Strandland* da han vokste opp.

Strandland Grendehus og Vel v/ Jannina Hansen skriver følgende: «Da det for mange tiår siden var (bare av noen) kalt Strandlandet brakte det til store problemer da det ble forvekslet med Strandlandet i Lofoten.

Gårdens folk brukte aldri dette navnet, det var bare Strandland som ble brukt.» Hun opplyser at de ønsker at bygda skal hete *Strandland*, noe hun mener at den har gjort for samtlige som lever i dag.

Kommunen skriver i et brev datert 04.12.2024 at de støtter innspillene som viser til at skrivemåten «Strandland» må være den riktige skrivemåten. De viser til en tidligere tilbakemelding av 17.6 2024, hvor de skrev at ingen av de nærværende områdene/grendene skrives i bestemt form, og at det ikke finnes lokal tradisjon for det.

## Tilråding

I tilrådinga av 08.05.2025 skriver Språkrådet bl.a. følgende:

«I Andøy bygdebok (bind III, Johan I. Borgos 2004) er bruksnavnet skrevet *Strandland* etter matrikkelformen, mens det større området alltid er skrevet *Strandlandet* i hovedteksten (men *Strandland* i bildetekster), f.eks. «De som bor der, sier ikke at de er fra Lovika. De er fra Strandlandet» (s. 207; i avsnittet om bnr. 20 Strandland med matrikkelformen som overskrift). Boken *I havsauga. Andøya i stadnamn og kysttradisjon* omtaler området «Strandlandet» (Myrvang 1981, s. 73); Hennie Lund skriver på samme måte om «skolen på Strandlandet» (*Min barndom i Vesterålen*, 2012, s. 111–112). Skrivemåten med bestemt form fins også i diverse aviser og tidsskrifter, men det er noe tidkrevende å få oversikt, fordi Strandlandet i Hadsel ofte er omtalt i samme publikasjoner. Ser en på f.eks. *Årbok for Andøy*, dominerer skrivemåten «Strandland» helt, og denne skrivemåten er bl.a. knyttet til skolen.

## Diskusjon og tilråding

Som bruksnavn er *Strandland(et)* relativt nytt og har ikke vært oppført på offentlige kart; i matrikkelen har navnet hatt ubestemt form. Ubestemt form dominerer også i skriftlig bruk, men bestemt form forekommer også, særlig når det er snakk om *området* i motsetning til *skolen* (som er det som oftest er omtalt). Dette er også ellers kjent i norsk (særlig nordafjells) at et mer muntlig områdenavn har bestemt form, mens «administrative» navn som bruks- og gårdsnavn, kommuner, skoler osv. har ubestemt form (i utgangspunktet skriftformer, men de kan etter hvert bli innarbeidet muntlig også).

Uttalen er registrert i bestemt form i [Arkiv i Nordland], og jamført med de fleste andre navn i området virker det også som den mest naturlige dialektformen. Likevel er de innkomne uttalelsene samstemt i at uttalen i dag er i ubestemt form. Stedsnavnloven (§ 2 e) definerer nedarvet lokal uttale, som skal ligge til grunn for skrivemåten, som «uttale som er overlevert fra tidlegare generasjonar, som har vore vanleg på staden, og som framleis er i levande bruk». Uttalen i bestemt form ser ikke lenger ut til å være i bruk for bruksnavnet. Stedsnavnloven (§ 4, andre ledd) åpner også for å fravike hovedreglene når «skrivemåten [har] vore lenge i bruk, og er vel kjend og innarbeidd»; den skriftlige tradisjonen for bruksnavnet og skolen har ubestemt form.

På dette grunnlaget tilrår vi skrivemåten **Strandland** for bruksnavnet. For landskapsnavnet tilrår vi skrivemåten **Strandlandet** i samsvar med opplysningene fra Kartverket (jf. navnesaksskjemaet) og eksempler fra skriftlig tradisjon vist ovenfor. Grendenavnet bør i denne sammenhengen være det samme som landskapsområdet, jf. § 4 tredje ledd, så vi vil primært tilrå *Strandlandet* der, men siden vi åpner for *Strandland* for bruksnavnet, kan det aksepteres også for grendenavnet.

Uansett vil en eventuell bestemthetsending falle bort i et sammensatt veinavn (noen høringsuttalelser tyder på misforståelser her), men det er et spørsmål om sammensetningsmåten. Vi ville vente skrivemåten **Strandlandsveien** med binde-s som i tilsvarende navn i området (*Stokklandsveien*, *Stokklandsmarka*, *Myrlandsdalen*). Men dersom skrivemåten **Strandlandveien** er i samsvar med lokal uttale, har vi ingen merknader til den.»

## Kartverkets vurdering

Som det går fram under rettslig grunnlag ovenfor, er hovedregelen for normering at det skal tas utgangspunkt i den nedarvede, lokale uttalen av navnet, og at skrivemåten skal følge gjeldende rettskrivningsprinsipper i norsk. Når det gjelder bestemthet, peker imidlertid Språkrådet på at det er et kjent fenomen at mer muntlige områdenavn har bestemt form, mens bustadnavn og administrative navn som bruks- og gårdsnavn, kommuner, skoler osv. kan ha ubestemt form. De presiserer at det siste i utgangspunktet er skriftformer, men at de etter hvert også kan bli innarbeidet muntlig.

I kommentarene til forskrift om skrivemåten av stadnamn, som gjaldt fram til utfyllende reglar om skrivemåten av stadnamn kom i 2018, stod følgende om bestemt og ubestemt form i stedsnavn: «*Bunden form skal brukast i naturnamn dersom den bundne forma er i levande bruk i talemålet. Bunden eller ubunden form*

kan brukast i gards- og bruksnamn, tettstadnamn, administrasjonsnamn og kommunikasjonsnamn. Bunden form skal brukast dersom ho er i levande bruk i talemålet i dag. Ubunden form skal brukast dersom ho er i levande bruk i talemålet i dag og dessutan er godt innarbeidd i skrift.» I dagens utfyllende regler står følgende: «Bruken av grammatisk kjønn, eintals- eller fleirtalsform og bunden eller ubunden form skal som hovudregel rette seg etter den nedervde lokale uttalen.» Ordlyden i de utfyllende reglene som kom i 2018 er mer generell enn den tidligere bestemmelsen, og utelukker ikke anvendelse av de føringene som stod der. Den tidligere bestemmelsen er strengest for naturnavn, men åpner altså i større grad for bruk av ubestemt form i bustadnavn, administrasjonsnavn og kommunikasjonsnavn.

En av høringspartene hevder at den bestemte formen av navnet er utdødd, men den utstrakte bruken av navneformen *Strandlandet* i lokallitteraturen, kombinert med uttaleopplysningen i Stadnamn i Nordland, tyder på at *Strandlandet* fremdeles forekommer i bestemt form i uttalen. I denne saken har det imidlertid kommet fram at skrifttradisjonen for *Strandland* i grendenavnet er sterk, særlig siden skolen hadde navnet i ubestemt form, og siden stedet har vært skiltet med Strandland siden 1980-tallet. Det synes derfor å være rimelig grunn til å skjelne mellom naturnavnet på den ene sida i denne saken, og grendenavnet på den andre. Det går igjen i flere av høringsssvarene at de argumenterer for skrivemåten av bygde-/grendenavnet når de opplyser at de ønsker ubestemt form. Skrivemåten av grendenavnet skal imidlertid fastsettes av kommunen, jf. § 7 første ledd i lov om stadnamn, og Kartverket tar derfor ikke stilling til skrivemåten av grendenavnet. Det samme gjelder adressenavnet, der kommunen også er vedtaksmyndighet.

I Andøy bygdebok bd. III, del II synes det å være skilt bevisst mellom ubestemt form *Strandland* av bruksnavnet på bruk 20/20 og *Strandlandet* om hele området der bl.a. bruk 20/20 ligger. Som det går fram ovenfor, er skrifttradisjonen for bruk 20/20 rimelig entydig fram til 2020, og kommentarene til den tidligere forskriften åpner for å legge avgjørende vekt på skrifttradisjonen for bruksnavn. Kartverket finner derfor grunnlag både juridisk og i reell navnebruk for å differensiere mellom skrivemåten av landskapsnavnet (naturnavnet) og bruksnavnet, slik Språkrådet også tilrår.

*Strandlandet* fastsettes som skrivemåte av navnet på landskapsområdet, mens *Strandland* fastsettes som skrivemåte av bruksnavnet på bruk 20/20, jf. § 4 i lov om stadnamn og punkt 2 i de utfyllende reglene.

### **Kunngjøring**

Kommunen skal sørge for at vedtaket gjøres kjent for de partene i kommunen som har klagerett etter § 12 første ledd i loven, og som ikke er adressater i dette brevet, jf. § 9 i forskrift om stadnamn.

Når vedtaket gjelder skrivemåten av bruksnavn, skal kommunen sende melding om vedtaket direkte til eierne av bruket.

### **Bruksnavn**

Vedtak om skrivemåten av gardsnavn skal som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten av bruksnavn som er identiske med gardsnavnet, eller der gardsnavnet inngår som en del av bruksnavnet. Men etter § 5 tredje ledd i lov om stadnamn har eieren rett til å fastsette en annen skrivemåte av navn på eget bruk enn den som følger av § 4 første ledd i loven. Forutsetningen er at han/hun kan dokumentere at skrivemåten har vært i offentlig bruk som bruksnavn (på offentlig kart, på skilt, i matrikkelen, skjøte e.l.). I så fall må eieren sende krav om det til Kartverket og legge ved slik dokumentasjon. Klageretten for navnet i andre funksjoner, f.eks. landskapsnavnet og grendenavnet, faller da bort. Kartverket er formelt vedtaksorgan også for skrivemåten av bruksnavn fastsatt av eieren.

### **Bruk av vedtatte skrivemåter**

Vi vil minne om reglene i stedsnavnloven om plikt til å bruke vedtatte skrivemåter, jf. § 11, spesielt første setning, som har denne ordlyden: «Når skrivemåten av eit stadnamn er fastsett etter denne lova og ført inn i stadnamnregisteret, skal han brukast av eige tiltak av dei som er nemnde i § 1 tredje ledd.» Det vil si organer for stat, fylkeskommune og kommune samt selskaper som det offentlige eier fullt ut.

Vi presiserer at lov om stadnamn regulerer *offentlig* bruk av stedsnavn. Privatpersoner og bedrifter som ikke er heleide av det offentlige, er derfor ikke pålagt å følge vedtatte skrivemåter.

Når det samme navnet er brukt om ulike navneobjekter på samme sted, skal skrivemåten i primærfunksjonen som hovedregel være retningsgivende for skrivemåten i de andre funksjonene. Dersom et vedtak blir stående uten at det blir påklagd, legger vi normalt til grunn at kommunen vedtar samme skrivemåten i ev. adressenavn, adressetilleggsnavn, grendenavn og andre kommunale anleggsnavn der navnet blir brukt. (I denne saken åpner imidlertid Språkrådet for å differensiere mellom bestemt og ubestemt form i ulike navn, og det kan derfor være grunnlag for ulike vurderinger når det gjelder bestemthet i denne saken.)

Når det er gjort vedtak om adressenavn, adressetilleggsnavn og kretsnavn (grunn-, valg-, skolekrets og kirkesokn), skal den vedtatte skrivemåten legges inn i matrikkelen, og adressenavn i SSR vil bli oppdatert fra matrikkelen. Vedtak om adressenavn skal fortsatt sendes til bl.a. Kartverket, jf. § 9 fjerde ledd i forskrift om stadnamn. I denne saken gjelder dette også grendenavnet, der kommunen også er vedtaksmyndighet.

Kartverket fører den vedtatte skrivemåten av bruksnavn i SSR, og skrivemåten hentes inn i matrikkelen derifra.

### **Klage**

Vedtak om skrivemåten kan etter § 12 i lov om stadnamn påklages av dem som etter § 6 bokstav a til c har rett til å ta opp saker om skrivemåten av stedsnavn. Klagefristen er tre uker fra meldingen om vedtaket er kommet fram til mottakeren, jf. § 9 i forskrift om stadnamn. Dersom meldingen skjer med offentlig kunngjøring, starter klagefristen fra den dagen vedtaket blir kunngjort første gang. De som har klagerett, har rett til å se saksdokumentene, som er arkivert hos vedtaksorganet. Det er anledning til å søke om utsatt iverksetting av vedtaket til klagefristen er ute eller klagen er avgjort.

En eventuell klage skal sendes til Kartverket med kopi til kommunen. Klagen skal grunngis, og grunngivingen må behandle alle navn eller navneledd klagen gjelder.

Når man tar opp en klagesak, gjelder de samme saksbehandlingsreglene som for navnesaker ellers. Dersom vedtaket blir opprettholdt, sender Kartverket saken videre til Klagenemnda for stedsnavnsaker for endelig avgjørelse.

Med vennlig hilsen

Helge Dønvold  
seksjonssjef

Erlend Trones  
stedsnavnansvarlig

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi

SPRÅKRÅDET